

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора
27.03.2026 № 51-ОД

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів зарубіжної літератури
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛЯ
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

СХВАЛЕНО
Протокол засідання вченої ради
27.03.2026 № 9

Розробник(и): *Дмитренко Вікторія Ігорівна*, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри літературознавства і східної філології факультету соціальних і гуманітарних наук ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Шпетна Світлана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри літературознавства і східної філології факультету соціальних і гуманітарних наук ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей учителів зарубіжної літератури щодо ефективної організації освітнього процесу, впровадження сучасних педагогічних технологій, використання цифрових інструментів навчання та реалізації компетентнісного підходу на уроках зарубіжної літератури.

Програму розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (Наказ МОН № 904 від 12.10.2022р.)

Термін дії програми: з 2026 до 2029 рр. (програма оновлена).

Рецензенти:

Сорочан Валентина Сергіївна, директорка Комунального закладу "Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 імені Бориса Серги Полтавської міської ради Полтавської області".

Коваленко Лідія Михайлівна, заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу Полтавської обласної ради "Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді".

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується швидкими змінами в соціально-економічному, політичному житті країни, викликами глобалізації, цифровізації, поступовим переходом до децентралізації суспільства. Сучасний учитель зарубіжної літератури має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання, зміною педагогічних підходів та орієнтацією на компетентнісне навчання, визначене Концепцією «Нова українська школа»

У жорстких реаліях сьогодення вивчення курсу зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти має бути україноцентричним. Це означає, що знання, які отримують учні, слід спрямувати на формування насамперед молодого громадянина України, патріота своєї держави, який через читання творів різних національних культур пізнає та досліджує реалії своєї країни, традиції рідної культури. Курс зарубіжної літератури вивчається паралельно з українською літературою, тому особлива увага має бути приділена виразненню міжлітературних зв'язків української та інших літератур. Курс «Зарубіжна література» в реаліях Нової української школи через українські переклади має сприяти виявленню та збереженню генетичного коду нації, формуванню свідомого громадянина України, який, вивчаючи найкращі літературні взірці чужої культури, глибше пізнає й розуміє реалії своєї країни, традиції рідної культури. Завдяки читанню художніх творів різних країн і народів учням розкриваються своєрідні культурні коди розмаїтого світу, необхідні для психологічної й соціальної адаптації особистості до сучасного полікультурного суспільства. За таких умов учитель зарубіжної літератури є однією з ключових фігур освітніх змін, адже саме він сприяє формуванню основних базових компетентностей, навчальній мотивації й ціннісних орієнтирів учнів.

Інноваційний освітній простір передбачає використання цифрових технологій, інтерактивних методик, діяльнісного та інтегрованого навчання, формування критичного мислення, емоційного інтелекту тощо. Це вимагає від педагога не лише ґрунтовної предметної підготовки, а й високого рівня методичної, цифрової, комунікативної, інклюзивної та рефлексивної компетентностей.

Актуальність програми зумовлена необхідністю оновлення професійних знань і вмінь вчителів зарубіжної літератури відповідно до Державного стандарту та Концепції НУШ; потребою ефективного використання цифрових інструментів

та освітніх платформ у змішаному й дистанційному форматах навчання; підвищенням вимог до педагогічної майстерності, гнучкості та готовності до постійного професійного саморозвитку; необхідністю формування безпечного, психологічно комфортного та мотивувального освітнього середовища.

Програма курсів підвищення кваліфікації спрямована на комплексний розвиток професійних компетентностей учителя зарубіжної літератури, удосконалення його здатності впроваджувати інноваційні педагогічні технології, здійснювати формувальне оцінювання, організовувати партнерську взаємодію з учнями та батьками, а також ефективно працювати в умовах динамічних соціальних змін.

Програму розроблено з урахуванням: законів України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145 – VIII зі змінами), «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463 – IX (зі змінами), постанов Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України 29.08.2024 р. № 1225), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Турянця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.).

Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника: учителі зарубіжної літератури навчальних закладів різних типів або залучені до організації та методичного супроводу освітнього процесу відповідно до концепції Нова українська школа.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ECTS).

Особливості реалізації програми

Реалізація програми здійснюється з урахуванням сучасних освітніх тенденцій, Концепції «Нова українська школа» і спрямована на практикоорієнтований розвиток професійних компетентностей педагогів.

Основні особливості реалізації програми:

1. Компетентнісна спрямованість навчання (зміст орієнтований на формування та розвиток ключових і професійних компетентностей учителя зарубіжної літератури).

2. Практико-орієнтований характер. Навчання передбачає розроблення власних методичних продуктів, моделювання освітніх ситуацій; впровадження інноваційних технологій у власну професійну діяльність, використання інтерактивних форм і методів роботи.

3. Дистанційний та змішаний формат навчання з використанням цифрових освітніх платформ, що забезпечує гнучкість і доступність підвищення кваліфікації.

Форма (форми) підвищення кваліфікації

Дистанційна форма. Реалізується із застосуванням цифрових освітніх платформ та онлайн-ресурсів. Передбачає самостійну роботу слухачів, виконання практичних завдань, участь у вебінарах, онлайн-дискусіях, консультаціях.

Змішана форма. Поєднує очне навчання з дистанційною складовою, що дозволяє оптимально організувати освітній процес, забезпечити індивідуальний темп навчання та розширити можливості для практичного впровадження здобутих знань.

Мета: професійний розвиток учителя зарубіжної літератури відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. Підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності вчителів зарубіжної літератури необхідних для ефективної організації освітнього процесу в умовах інноваційного освітнього простору.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей учителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей учителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;

- поглибити й розширити теоретичні знання із зарубіжної літератури і психолого-педагогічних дисциплін;
- ознайомити з ефективними інноваційними педагогічними технологіями та забезпечити формування практичних умінь їх упровадження в освітній процес;
- розвивати здатність до проектування сучасного уроку на засадах компетентнісного, діяльнісного та інтегрованого підходів;
- удосконалити навички формувального оцінювання та моніторингу навчальних досягнень молодших школярів;
- сприяти розвитку цифрової грамотності педагогів, ефективному використанню сучасних освітніх платформ і ресурсів у змішаному та дистанційному навчанні.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професію «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань.

1. Формування та розвиток загальних компетентностей:

ЗК.01. Громадянської, через здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, через здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної, здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської, здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницької, через здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

2. Формування та розвиток професійних компетентностей учителя до виконання трудових функцій:

A1. Мовно-комунікативної, через здатність забезпечувати здобуття освіти державною та іноземними мовами; здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти; здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови в професійному колі (для вчителів і викладачів іноземної мови, а також учителів, які здійснюють освітній процес (викладають навчальні предмети) іноземними мовами, здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння й навички учнів.

A2. Предметно-методичної, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів;

розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

А3. Інформаційно-цифрової, через здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. Психологічної, через здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б.2. Емоційно-етичної, через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними штанами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. Інклюзивної, через здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. Здоров'язбережувальної, через здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте, фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу суб'єктам освітнього процесу.

В.3. Проєктувальної, через здатність проєктувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. Прогностичної, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційної, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітичної, через здатність аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати процес самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Інноваційної, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності;

застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.2. Компетентності навчання впродовж життя, через здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізій тощо).

Д.3. Рефлексійної, через здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання

- сучасних вимог і тенденцій розвитку освіти взагалі, середньої зокрема;
- соціально–правових основ, законодавчих актів у сфері середньої освіти;
- особливостей процесів викладання і навчання підлітків і старших школярів;
- основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;
- сучасних підходів до індивідуалізації та диференціації навчання;
- способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні школярів середньої школи;
- можливостей використання цифрових інструментів і освітніх платформ у змішаному та дистанційному навчанні;
- основ педагогіки партнерства та ефективної комунікації з учнями, батьками й колегами.

Уміння

- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проєктування, оцінювання тощо);
- проєктувати сучасний урок із використанням інноваційних педагогічних технологій;
- діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення учня як особистості, громадянина, інноватора;
- застосовувати методи формувального оцінювання та аналізувати навчальні досягнення учнів;
- використовувати цифрові інструменти та освітні платформи для організації навчання;
- адаптувати навчальні матеріали відповідно до індивідуальних освітніх потреб дітей;
- застосовувати прийоми педагогіки партнерства у взаємодії з учнями, батьками та колегами;
- планувати власний професійний розвиток і здійснювати педагогічну рефлексію.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

По завершенню курсів підвищення кваліфікації пишеться кваліфікаційна робота.

Критерії оцінювання з урахуванням специфіки спеціальності за національною шкалою та шкалою ECTS розроблено й затверджено кафедрою літературознавства і східної філології.

Зміст роботи	Кількість балів
Оцінювання кваліфікаційної роботи: • актуальність, • науковість, повнота розкриття теми, • самостійність виконання, • узгодженість теми і завдань, • доцільність застосованих методів дослідження, • практичне значення, • правильність і грамотність оформлення, • унікальність тексту.	60
Оцінювання доповіді: - володіння матеріалом, - використання категорійно-понятійного апарату дослідження, - розуміння поставлених здобувачу запитань щодо виконаної роботи та аргументованість відповідей на них.	40
Разом	100

Шкала оцінювання Основні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційних робіт здійснюється відповідно до наведених нижче критеріїв.

Шкала ECTS	Орієнтовні критерії оцінювання
A	Робота відповідає всім вимогам, має інноваційний характер, наукову новизну та практичне значення. Захист показав високу обізнаність щодо предмета дослідження.
B	Робота відповідає всім вимогам, має практичне значення. Результати дослідження можуть бути впроваджені. Захист показав обізнаність здобувача в предметі дослідження.
C	Робота відповідає основним вимогам, але не має суттєвої новизни та практичного значення. Захист загалом засвідчив обізнаність здобувача в предметі дослідження.
D	Робота загалом відповідає вимогам, але не має новизни та практичного значення. Є деякі зауваження до роботи. Захист засвідчив неповну обізнаність здобувача в предметі дослідження.
E	Робота загалом відповідає вимогам, але не має новизни та практичного значення. До роботи є суттєві зауваження. Захист

	засвідчив значні недоліки та неповну обізнаність здобувача в предметі дослідження.
F	Робота не відповідає вимогам, має багато суттєвих зауважень. Захист засвідчив відсутність необхідної підготовки здобувача вищої освіти, його необізнаність у предметі дослідження. Необхідно доопрацювати роботу, але повторний захист можливий.
FX	Робота не відповідає вимогам, захист показав відсутність необхідної підготовки здобувача вищої освіти та повну його необізнаність у предметі дослідження. Тому повторний захист неможливий, здобувач має отримати нову тему.

Документ про підвищення кваліфікації

По завершенні курсів підвищення кваліфікації видається документ установленого зразка.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено 30 навчальних годин, з них – 6 год. – лекції, 6 год. – практичні заняття, 12 годин – самостійна робота, 6 годин – підготовка кваліфікаційного дослідження та його захист.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1					
Тема 1.1. Професійний стандарт учителя середньої школи: сучасні вимоги і перспективи професійного зростання	2		2		4
Тема 1.2. Використання інноваційних педагогічних технологій на уроках зарубіжної літератури		2	2		4

Разом за модулем	2	2	4		8
МОДУЛЬ 2					
Тема 2.1. Цифрова компетентність учителя зарубіжної літератури в умовах змішаного та дистанційного навчання.		2	2		4
Тема 2.2. Формування інформаційно-цифрової компетентності учнів в процесі викладання зарубіжної літератури	2		2		4
Разом за модулем	2	2	4		8
МОДУЛЬ 3					
Тема 3.1. Педагогіка партнерства та ефективна професійна комунікація на уроках зарубіжної літератури	2		2		4
Тема 3.2. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів		2	2		4
Разом за модулем	2	2	4		8
Підготовка кваліфікаційної роботи та її захист				6	
Усього	6	6	12	6	30

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕМА 1. Професійний стандарт учителя середньої школи: сучасні вимоги і перспективи професійного зростання:

- нормативно-правове забезпечення діяльності вчителя;
- компетентнісний підхід у контексті реформи Нова українська школа;
- сучасний учитель зарубіжної літератури як провідник змін в літературній освіті учнів середньої школи.
- Професійний стандарт і перспективи професійного зростання
- професійні компетентності вчителя початкових класів;
- самоосвіта та професійний розвиток педагога.

ТЕМА 2. Використання інноваційних педагогічних технологій на уроках зарубіжної літератури:

- освітні інновації в сучасному освітньому просторі;
- технології діяльнісного, інтегрованого та проєктного навчання;
- STEM/STEAM-підхід на уроках зарубіжної літератури;
- створення електронної продукції (презентації, бук трейлери тощо).

ТЕМА 3. Цифрова компетентність учителя в умовах змішаного та дистанційного навчання:

- цифрова грамотність педагога;
- онлайн-платформи та інтерактивні інструменти;
- медіаграмотність та безпечне освітнє середовище;
- організація змішаного навчання;
- використання цифрових технологій для розширення уявлень про життєвий і творчий шлях письменників;
- інтерактивні технології, технології співтворчості, технологія взаємодії мистецтв, медіатехнології на уроках літератури.

ТЕМА 4. Формування інформаційно-цифрової компетентності учнів в процесі викладання зарубіжної літератури:

- змістові лінії літературного компонента Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти;
- складники предметних компетентностей курсу «Зарубіжна література»;
- міжпредметна інтеграція на уроках зарубіжної літератури;
- створення електронної продукції (презентації, буктрейлери тощо);
- використання ІІІ в навчальному процесі.

ТЕМА 5. Педагогіка партнерства та ефективна професійна комунікація на уроках зарубіжної літератури:

- принципи педагогіки партнерства;
- співпраця з батьками в умовах НУШ;
- емоційний інтелект учителя на уроках зарубіжної літератури;

- використання можливостей уроку літератури для формування сталих моральних принципів.

ТЕМА 6. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів:

- формувальне оцінювання як інструмент підтримки навчання;
- вербальне оцінювання;
- критеріальне оцінювання;
- технологія порт фоліо;
- самооцінювання.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Формування предметних та ключових компетентностей учнів під час вивчення зарубіжної літератури в 5–6 (або за вибором) класах НУШ.
2. Реалізація читацькоцентричної парадигми в сучасній школі.
3. Екзистенціально-діалогічний підхід до вивчення творів у старших класах».
4. Розроблення та впровадження системи вправ для формування читацької компетентності учнів початкової школи.
5. Використання цифрових освітніх платформ для організації інтерактивного навчання на уроках зарубіжної літератури в 5–6 (або за вибором) класах.
6. Упровадження проєктного навчання в освітній процес на уроках зарубіжної літератури: методичні розробки й практичні результати.
7. Створення дидактичних матеріалів для розвитку критичного мислення учнів початкових класів.
8. Використання медіатехнологій на уроках зарубіжної літератури.
9. Інтерактивні методи навчання при вивченні творів [назва автора].
10. Вивчення креолізованих текстів (коміксів, екранізацій) на уроках зарубіжної літератури».
11. Використання ігрових технологій для підвищення навчальної мотивації учнів на уроках зарубіжної літератури.
12. Аналіз художнього твору через призму культурологічного підходу.
13. Особливості створення та застосування інтегрованих уроків із зарубіжної літератури на основі компетентнісного підходу.
14. Організація роботи з учнями з особливими освітніми потребами на уроках зарубіжної літератури в умовах інклюзивного класу: практичний досвід учителя.
15. Розроблення системи формувального оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках зарубіжної літератури.
16. Створення власного електронного освітнього ресурсу із зарубіжної літератури для підтримки навчання учнів.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Кабінет Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ (дата звернення: 17.02.2025).
2. Державний стандарт початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.02.2025).
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, редакція від 25.07.18. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06. 2015 р. № 641. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text> (дата звернення: 15.02.2025).
5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / за заг. ред. М. Грищенко. Київ : Вища школа, 2016. 40 с.
6. Державний стандарт початкової освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.02.2025).
7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.02.2025).
8. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf (дата звернення: 12.11.2025).

Основна література

Баришполець О. Т. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчально-методичний посібник. Київ : Міленіум, 2010. 440 с.

1. Вавринів О. Організація та проведення психологічних і соціально-психологічних досліджень : практичний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 116 с.
2. Вінтоняк О., Степаненко О., Чикалова Т. Досвід використання інноваційних технологій у початковій школі. *Перспективи та інновації науки*. 2021. № 4 (4). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-4\(4\)-96-105](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-4(4)-96-105) (дата звернення: 06.04.2025).

3. Електронні версії підручників НУШ. Інститут модернізації змісту освіти : веб-сайт. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/> (дата звернення: 14.03.2024).
4. Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому. *Всесвітня література в школах України*. 2016. № 1 (415).
5. Ісаєва О. О. Вивчення літератури під час гібридної війни. *Зарубіжна література*. 2017. № 21 (774).
6. Ісаєва О.О. Стратегія вивчення літератури крізь призму емоційної творчості учнів. *Problems of Modern Transformation. Series : Pedagogy and Psychology*. № 10. 2025. URL : <https://reicst.com.ua/pmtp/article/view/2025-10-05-01/2025-10-05-01>(дата звернення: 12.02.2025).
7. Клименко Ж. В. Україноцентричний потенціал сучасного підручника зарубіжної літератури для 11 класу (авторки – О. Ісаєва, Ж. Клименко, А. Мельник). *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*. XII Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Грамота, 2024. 236 с.
8. Литвиненко О. В. Нова українська школа: використання цифрових інструментів для організації сучасного освітнього процесу та розвитку ключових компетентностей : оглядовий посібник, Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2023. 69 с.
9. Медіаграмотність : підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С.Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.
10. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
11. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. / За заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2002. 255 с.
12. Рябокінь С.І. Професійна компетентність вчителя нової української школи. Красноград : ФОП Сирота Т.В., 2019. 76 с.
13. Сидоренко В.В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати [Електронний ресурс]. URL: http://lib.iitta.gov.ua/710778/1/Стаття_Сидоренко_Рубрика%20методист.pdf (дата звернення: 14.02.2025).
14. Сутність професійної компетентності вчителя в реалізації концепції нової української школи [Електронний ресурс]. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/Downloads/Npd_2017_1_4.pdf. (дата звернення: 14.01.2025).
15. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти : практикозорієнтований аспект : навч.-метод. посіб. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

- 16.Формування загальнокультурної компетентності фахівців [Електронний ресурс]. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12914/1/2.pdf> (дата звернення: 18.02.2025).
- 17.Ціпан Т.С. Професійна компетентність сучасного вчителя [Електронний ресурс]. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/Download/s/inuv_2016_3_22.pdf (дата звернення: 24.02.2025).
- 18.Яким має бути вчитель Нової української школи [Електронний ресурс]. URL:: <https://www.pedrada.com.ua/article/1973-yakim-ma-buti-vchitel-novo-ukransko-shkoli?error=1>(дата звернення: 12.02.2025).

Додаткова література

1. Бакаленко І. М., Курилова Ю. Р. Гейміфікація як фактор мотивації до читання. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*. XII Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Грамота, 2024. С. 29–36.
2. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті [Електронний ресурс] URL: <http://www.ipv.org.ua/component/content/artide/8beh/56-2012-09-04-22-32-01.html>.
3. Бурцева Т. В. Штучний інтелект в освітньому середовищі : посіб. Харків: Освіта, 2020. 280 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Нац. стандарт України. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL : https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZklYZ3QzeEU/view_20
5. Гоголь Н. Культурологічний підхід у змісті шкільної літературної освіти (друга половина XX – початок XXI ст.): монографія : за наук. ред. д-ра пед. наук Т. О. Яценко. Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. 482 с.
6. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. / К. А. Дмитренко, М. В. Коновало ва, О. П. Семиволос, С. В. Бекетова. Х. : ВГ «Основа», 2018. 119 [1] с. : табл., схеми, рис. (Серія «Нові формати освіти»).
7. Мацевко-Бекерська Л. В. Читач постцифрової доби в дзеркалі мета модерну. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*. XII Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Грамота, 2024. С. 142–147.
8. Методи науково-педагогічного дослідження. Практикум з педагогіки / за ред. О. А. Дубасенюк. К., 2014. С. 32–47.
9. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Укоопспілка, Львів. комерц. акад.; уклад. Ігор Вдовичин. Львів : Львів. комерц. акад., 2015. 247 с.

- 10.Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.
- 11.Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко. 5-те вид., стер. Київ : Знання, 2006. 307 с.
- 12.Остапчук М. В., Рибак А. І., Ванюшкін О. С. Методологія та організація наукових досліджень : підручник. Міжнар. гуманітар. ун-т. Одеса : Фенікс, 2014. 375 с.
13. Островська Г. О. Інтертекстуальний / інтермедіальний /інфомедійний аналіз твору в шкільній практиці. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*. XII Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Грамота, 2024. С. 172–176.
- 14.Переяславська С., Смагіна О. Гейміфікація як сучасний напрям вітчизняної освіти. *New Pedagogical Approaches in STEAM Education : Electronic Scientific Professional Journal Open Educational E-Environment of Modern University*. 2019. С. 250–260.
- 15.Яценко Т. О. Шкільний курс літератури в реаліях Нової української школи : зміст та особливості вивчення. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*. XII Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Грамота, 2024. С. 9–12.